

Advies van de Brusselse Raad voor dierenwelzijn 21/06/2018

Hybride katten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In 2016 heeft de Vlaamse Raad voor dierenwelzijn zich gebogen over de problematiek van de zogenaamde “hybride katten”. Dit zijn katten ontstaan uit kruisingen van wilde, niet-gedomesticeerde kattensoorten met de gedomesticeerde kat (*Felis silvestris catus*), waarbij een exotisch uiterlijk gecombineerd wordt met het zachte temperament van de huiskat. Een uitgebreid rapport¹ van het onderzoek en een advies² aan de Vlaamse minister voor dierenwelzijn zijn gepubliceerd begin 2017.

De meest voorkomende “rassen” van hybride katten die in België gehouden en gefokt worden zijn:

- de Bengaal: gedomesticeerde kat x Aziatische luipaardkat (*Prionailurus bengalensis bengalensis*)
- de Savannah: gedomesticeerde kat x Afrikaanse serval (*Leptailurus serval*).

Wereldwijd bestaan er verder minstens 17 andere types door de mens gefokte hybride katten.

De Brusselse Raad voor dierenwelzijn bestudeerde en besprak (in zijn vergadering van 20 april 2018) het Vlaamse onderzoek en erkent de ernst van volgende problemen i.v.m. het houden en het fokken van hybride katten:

- In de drie Belgische gewesten staan wilde kattensoorten en hybriden niet op de zogenaamde positieve lijst van niet voor productiedoeleinden gehouden zoogdieren³, waardoor het houden ervan wettelijk verboden is zonder erkenning op advies van de Dierentuinencommissie (zie artikel 4 van het KB van 16 juli 2009³). Deze wetgeving geeft echter niet aan tot welke generatie nog sprake is van een wilde kattensoort na kruising met een huiskat. Volgens de CITES-wetgeving⁴ gelden voor hybride katten van generaties F1 tot en met F4 dezelfde bepalingen als voor beschermde wilde katten, waaronder restricties op de import en export. Vanaf generatie F5 worden hybriden als gedomesticeerde soorten of rassen beschouwd en gelden er geen restricties op de import en export vanuit de CITES conventie. In praktijk verplichten de drie Belgische gewestelijke diensten voor dierenwelzijn een erkenning door de Dierentuincommissie voor alle houders en kwekers van alle hybride katten van generaties F1-F4 en van niet-gesteriliseerde hybridekatten van generatie F5 en verder. In het Waals gewest bestaat er een “light” erkenningsprocedure voor gesteriliseerde hybride katten vanaf generatie F5. Dit is een registratie via het internet, die moet plaatsvinden ten laatste op het moment van de aanschaf van het dier. Ondanks de communicatiecampagnes waarmee verschillende gewesten houders van hybride katten hebben gesensibiliseerd, zorgt de onduidelijke Belgische wetgeving en de daar niet op afgestemde CITES-wetgeving nog steeds voor een soort grijs gebied, waarbij hybride “rassen” (van verschillende generaties) mogelijk als gewone katten gehouden worden.

¹ Rapport beschikbaar op <https://www.lne.be/sites/default/files/atoms/files/Hybride%20katten%20in%20Vlaanderen%20-%20Rapport%20%282016%29.pdf>

² Advies beschikbaar op <https://www.lne.be/sites/default/files/atoms/files/Hybride%20katten%20in%20Vlaanderen%20-%20Advies%20%282017%29.pdf>

³ 16 JULI 2009 - Koninklijk besluit tot vaststelling van de lijst van niet voor productiedoeleinden gehouden zoogdieren die gehouden mogen worden:

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2009071608&table_name=wet

⁴ CITES-conventie: <http://www.cites.org>

- Wilde kattensoorten en de vroege generaties van hun hybriden zijn gedragsmatig niet aangepast aan het leven in gevangenschap, wat een hoger risico op gedragsproblemen oplevert. Pas vanaf de vierde generatie zijn de hybriden mogelijk gedragsmatig aangepast, zoals blijkt uit gecontroleerde domesticatie-experimenten.
- Een belangrijk probleem bij het fokken van hybriden is hun gebrek aan fertiliteit. Ook kunnen gedragsmatige verschillen tussen de huiskat en wilde kattensoorten (bijvoorbeeld i.v.m. agressie) problemen stellen tijdens de paring. Bovendien hebben de huiskat en wilde kattensoorten een verschillende draagtijd, waardoor abortus van de foetus of de geboorte van premature kittens veelvuldig voorkomt bij de vroege generaties van hybride katten.
- De twee laatste punten zorgen voor substantiële welzijnsproblemen in de creatiefase van een nieuw hybride ras, des te meer omdat hierbij telkens een voldoende aantal wilde individuen nodig is als genetische basis om inteelt te vermijden. Dit maakt dat telkens een vrij groot aantal individuen getroffen wordt.

De Bengaal is reeds begin jaren 1960 ontstaan in de Verenigde Staten van Amerika (VS). Deze staat dan ook het verst (van alle hybride katten) qua rasselectie. Ook geeft wetenschappelijk onderzoek aan dat de Aziatische luipaardkat een zekere pre-adaptatie tot domesticatie heeft. Verder zijn Bengalen weliswaar actieve dieren, maar ze tonen geen hogere incidentie van gedragsproblemen dan andere katten. De Bengaal wordt dan ook door alle Belgische en wereldwijde raskattenverenigingen (op één na), erkend als ras. De Savannah is eveneens ontstaan in de VS, maar pas in de jaren 1980. Van deze hybride bestaan dus nog relatief weinig latere generaties. De Savannah wordt slechts door enkele raskattenverenigingen geaccepteerd als ras.

Op basis van deze informatie uit het rapport en het advies van de Vlaamse Raad voor dierenwelzijn en de bespreking in zijn vergadering van 20/04/2018, adviseert een meerderheid binnen de Brusselse Raad voor dierenwelzijn eveneens een verbod op het houden van (de meeste) hybride katten:

- Naar analogie met het Vlaamse advies, wordt een **uitzondering voor Bengalen vanaf generatie F5** geadviseerd. Deze moeten als huiskat beschouwd worden en opgenomen worden op de **positieve lijst** van niet voor productiedoeleinden gehouden zoogdieren³. Zoals alle andere katten, moeten deze Bengalen geïdentificeerd en geregistreerd zijn vóór ze 12 weken oud zijn (in het BHG sinds 1 november 2017)⁵ en gesteriliseerd zijn vóór ze 6 maanden oud zijn (in het BHG sinds 1 januari 2017)⁶.
- Er moet dus **een verbod komen op het houden van generaties F1 tot F4 van Bengalen en alle andere hybride katten, inclusief de Savannah (alle generaties)**. De Brusselse Raad voor dierenwelzijn adviseert eveneens om overgangsfase te voorzien waarin de hybriden die momenteel al gehouden worden, met een erkenning door de dierentuincommissie verder mogen gehouden worden tot ze overlijden, waarbij er echter niet mee gekweekt mag worden. Ter ondersteuning van deze overgangsmaatregel moeten deze katten gesteriliseerd worden. Uiteraard moeten ook deze katten geïdentificeerd en geregistreerd zijn vóór ze 12 weken oud zijn.

⁵ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 7 juli 2016 betreffende de identificatie en registratie van katten

⁶ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 13 juli 2017 houdende wijziging van het koninklijk besluit van 3 augustus 2012 betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van huiskatten

De Brusselse Raad voor dierenwelzijn adviseert - in tegenstelling tot het Vlaamse advies - geen zogenaamd "DNA-paspoort" (vastlegging van het DNA-profiel aan de hand van een genetisch staal) of testresultaat van ouderschapscontrole voor hybride katten. Wel moeten alle hybride katten (inclusief Bengalen) die gehouden worden door kwekers beschikken over een stamboek of afstammingsbewijs waaruit blijkt hoeveel generaties terug de wilde kattensoort werd ingekruist. Deze informatie uit het stamboek moet voor de generaties F1-F5 verplicht opgenomen worden als vermelding (door de dierenarts) in het paspoort.

Verder plaatst de Brusselse Raad voor dierenwelzijn de kanttekening dat het onwenselijk is dat een verbod op de kweek van hybride katten zou leiden tot meer import (van toegelaten Bengalen) vanuit kwekerijen uit het buitenland. Hierbij is immers moeilijk of geen controle te houden op mogelijke welzijnsproblemen bij deze kwekerijen, zoals deze geassocieerd met de vroege generaties van een nieuw hybride ras (cf. hoofdstuk 13 van het rapport van de Vlaamse Raad voor dierenwelzijn) maar ook met de algemene levensomstandigheden (hygiëne, socialisatie, voeding, ...).

Ook bij lokale kwekers van hybride katten adviseert de Brusselse Raad voor dierenwelzijn een standaard controlebezoek door de overheid (Leefmilieu Brussel in het BHG). Momenteel is een dergelijk controlebezoek enkel verplicht alvorens een erkenning wordt afgeleverd aan hobbykwekers, professionele kwekers en kweker-handelaars, maar niet bij (niet erkende) occasionele kwekers⁷.

MINDERHEIDSADVIES:

GAIA, de Nationale Raad voor Dierenbescherming en de vertegenwoordigers van de Brusselse dierenasielen (het Blauwe Kruis en Help Animals) gaan niet akkoord met dit advies. Naar analogie met het minderheidsadvies bij het Vlaamse advies, menen zij dat eigenaars van hybride katten zich vaak onvoldoende bewust zijn van de gedragsmatige noden van deze dieren (inclusief Bengalen). Zij vinden dat het houden moet gebeuren volgens huisvestingsvoorwaarden bepaald door de Raad. Ook vinden zij dat er meer controle moet zijn op de levensomstandigheden van hybride katten zoals de Bengaal (welke zou vervallen door opname op de zogenaamde positieflijst) en dat hybride katten (eventueel na een overgangperiode) in beslag moeten genomen worden wanneer er niet voldaan wordt aan de specifieke gedragsmatige noden. Zeker bij kwekers moet dit altijd ter plaatste gecontroleerd worden.

⁷ Koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren